

О.В. Мацапура

канд.екон.наук, доцент

ORCID: 0000-0001-7295-5154

А. В. Ковтун

аспірант

ORCID: 0000-0003-0464-8165

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Сучасні умови функціонування будівельної галузі в ринковій економіці значною мірою залежать від сталого розвитку будівельних підприємств, зокрема їх економічної стійкості. Економічна стійкість будівельних підприємств є ключовим фактором їхнього економічного зростання, що привертає увагу науковців та практиків. Втрата економічної стійкості будівельних підприємств може призводити до фінансових труднощів, зростання неплатежів, стагнації ділової активності та невиконаних зобов'язань. Тому актуальним є питання розробки ефективних підходів до управління економічною стійкістю будівельних підприємств, що включає оцінку фінансового стану, рівня інвестицій та ефективності виробничої діяльності.

Аналіз наукових досліджень свідчить про високу актуальність проблеми фінансової стійкості будівельних підприємств. У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі розглядається широкий спектр підходів до аналізу фінансової стійкості, що охоплюють питання платоспроможності, ліквідності та інвестиційної привабливості. Умови воєнного стану в Україні створюють додаткові виклики для сталого розвитку будівельних компаній, зокрема через порушення логістики, скорочення джерел фінансування та загальну економічну нестабільність. У цих умовах важливо оцінювати фінансовий потенціал підприємств, їхню стратегію розвитку та можливість адаптації до нових реалій.

Фінансовий стан будівельного підприємства визначається шляхом комплексного аналізу його звітності та використання відповідних коефіцієнтів фінансової стійкості. Зокрема, основними методами аналізу є вертикальний, горизонтальний, порівняльний, факторний та коефіцієнтний аналіз. Результати аналізу дозволяють оцінити рівень фінансової незалежності підприємства, ефективність управління ресурсами та потенційні ризики банкрутства. Крім того, значна увага приділяється використанню нефінансової звітності, яка допомагає визначити непрямий вплив екологічних, соціальних та управлінських показників на фінансову стабільність підприємства.

Визначення основних факторів впливу на фінансову стійкість будівельних підприємств дозволяє сформувати ефективні стратегії для її зміцнення. До таких факторів належать позиція підприємства на ринку нерухомості, якість

продукції, наявність платоспроможних клієнтів, рівень зовнішнього фінансування та ефективність фінансового менеджменту. Важливу роль відіграє також аналіз макроекономічних умов, що впливають на фінансову стабільність підприємств, зокрема державна підтримка галузі, рівень інфляції та доступність кредитних ресурсів.

Отже, фінансова стійкість будівельних підприємств є критично важливою для їхнього сталого розвитку та конкурентоспроможності. Її забезпечення потребує системного підходу до оцінки фінансового стану, ефективного управління ресурсами та адаптації до змін зовнішнього середовища. Розробка дієвих механізмів зміцнення фінансової стійкості дозволить будівельним підприємствам успішно функціонувати та розвиватися в умовах сучасної економічної нестабільності.

Ключові слова: фінансова стійкість, сталий розвиток, звітність підприємства, показники оцінювання фінансового стану, чинники фінансової стійкості, розвиток, стабілізація фінансового стану, економічна діагностика, інструментарій, будівельні підприємства.

Вступ. Сучасні умови функціонування будівельної галузі за умов ринкової економіки багато в чому залежить від сталого розвитку будівельних підприємств. У цьому контексті економічна стійкість будівельних підприємств є одним із визначальних факторів їхнього економічного зростання, яке постійно досліджується науковцями різних напрямків, але усе ще потребує вдосконалення.

Порушення економічної стійкості будь-яких підприємств, у тому числі будівельних, мають негативний вплив на стан галузі та супроводжуються зростанням неплатежів, стагнацією ділової активності та невиконаними роботами. Завдання економічної служби будівельних підприємств – якомога раніше виявити можливі тенденції порушення стійкості та запобігти виникненню негативних наслідків, у тому числі кризових станів.

Тому необхідно розробити та впровадити відповідні підходи до управління економічною стійкістю будівельних підприємств, переглянути та уточнити принципи, положення та методи оцінки фінансово-економічного та організаційного стану, рівня інвестицій та виробничої діяльності будівельних підприємств.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз фінансового стану будівельних підприємств є основою для своєчасного забезпечення їх стійкості, підвищення платоспроможності та запобігання банкрутству. Важливість цих питань для науки та практики розглянуто та доведено у великій кількості літературних джерел, численних дослідженнях провідних українських та зарубіжних науковців. Серед вчених варто виділити роботи: Ю.В. Антропова, О.Ю. Беленкової [1, 2], І. А. Бланка [3], А.Р. Ванісвої [4], І.В. Вахович, О.О. Молодід [5], Н. І.Верхоглядової, І. В. Кононової [6], Т.П. Гудзь [7], Т.В. Донченко [8], Т.І. Ефіменко та інші [9], К.В. Ізмайлової [10-11], Ю.С. Копчак [12], Л.А. Костирко [13], В. М. Костриченко, О. В. Гуменюк [14], Н.В. Лисиці [15-16], А.А. Моголівця, Я.Ф. Локтіонової [17], Д. Мороко, Т. Шимко, О.Беленкової [18-19], Т. Ю. Назарова, А. А. Гаврик [20] та інших.

Проведений аналіз вітчизняної та зарубіжної економічної літератури показує, що дослідницький підхід до проблеми сталого розвитку фінансового стану будівельних підприємств нині, з урахуванням воєнного стану країни, не однозначний. З одного боку, це питання сьогодні перебуває у центрі уваги вчених-економістів, і багато наукових досліджень присвячено розробці сталого розвитку будівельних підприємств. З іншого боку, питання сталого розвитку будівельних підприємств у будівельній галузі залишаються не опрацьованими.

Метою статті визначення підходів до аналізу фінансової стійкості підприємств, зокрема будівельних.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз фінансового стану підприємств є актуальним завданням економіки. Фінансовий стан будь-якого підприємства визначається засобами фінансового аналізу, тоді як фінансовий аналіз – це спосіб оцінки та прогнозування фінансового стану компанії на основі фінансової звітності. Результати фінансового аналізу використовуються для планування, управління та прогнозування розвитку підприємств, у тому числі будівельних. Існує безліч робіт авторів із різних країн, присвячених проблемі аналізу фінансового стану будівельних підприємств.

В умовах значного розширення інструментарію, призначеного для оцінювання, моніторингу, планування, контролю, прогнозування розвитку будівельних підприємств істотно зросла роль якісного та своєчасного аналізу фінансового стану будівельних компаній, а також роль їх фінансової стійкості та платоспроможності, оцінки їх ліквідності та знаходження шляхів покращення та зміцнення їхньої фінансової стабільності з метою покращення управління підприємством та обґрунтування управлінських рішень.

Регулярний аналіз фінансової ситуації будівельного підприємства, його фінансової стійкості і конвертованості активів, платоспроможності також необхідний, оскільки від платоспроможності багато в чому залежить можливість залучення коштів, рентабельність підприємства, і розмір його прибутку. Банки також враховують фінансове становище будівельних підприємств, розглядають різні форми кредитування та диференційовані відсоткові ставки для залучення кредитів позичальниками різної фінансової стійкості.

У сучасних умовах з урахуванням умов воєнного стану кожній українській будівельній компанії необхідно чітко визначити напрямок руху в лабіринті складних ринкових відносин, що ще ускладнилися війною, порушенням логістики, зменшенням джерел фінансування і загальною економічною нестабільністю й ризиком, оцінити правильно свій потенціал як виробничий, так і економічний, фінансове становище та стратегію подальшого розвитку, як себе, так і своїх партнерів. Цим обумовлена необхідність та практична значущість системної оцінки фінансового стану будівельної фірми, яка відіграє найважливішу роль у забезпеченні сталого фінансового стану будівельного підприємства. При цьому усе більше уваги наразі приділяється нефінансовій звітності підприємств, тому актуальним напрямком є використання даних нефінансової звітності для визначення опосередкованого впливу її показників на фінансовий стан підприємств.

Фінансовий стан будівельного підприємства є одним із показників її фінансової конкурентоспроможності, тобто платоспроможності, банківської

придатності та спроможності виконання зобов'язань як перед іншими компаніями, так і перед державою в цілому.

За підсумками огляду економічної літератури можна дійти висновку, що є відмінності, як і трактуванні суті фінансового стану, і у складі показників й у визначенні їх граничних значень в залежності від розміру, галузевої належності, виду діяльності підприємств.

На наш погляд, фінансовий стан будівельного підприємства – складна динамічна й багаторівнева економічна категорія, яку не можливо описати за допомогою декількох показників. Він відображає якісні аспекти діяльності підприємства, визначає його фактичну та потенційну здатність забезпечувати коштами інвестиційну, операційну та фінансову діяльність, здатність до саморозвитку будівельної фірми та її фінансовий потенціал до розвитку, здатність досягнення найближчих та довгострокових планів та можливість своєчасного погашення боргів. Фінансова стійкість визначається кількісно за допомогою системи показників, що оцінюють фінансову діяльність підприємства, та коло яких має визначатись диференційовано для різних типів підприємств.

Аналіз фінансового стану будівельного підприємства показує, які області слід аналізувати поглиблено, і, зокрема, дає змогу виявити найслабші місця та важливі аспекти покращення й посилення фінансового стану кожного з підприємств. Дають відповідь на запитання результати фінансового аналізу, а саме яких істотних заходів необхідно вжити для покращення фінансового стану будівельного підприємства у конкретний період його діяльності.

Аналіз фінансового становища підприємства передбачає аналіз діяльності будівельної фірми за певними напрямками. У вітчизняній практиці та зарубіжному досвіді ці напрямки різняться. На практиці українські вчені широко застосовують наступні види аналізу: вертикальний, горизонтальний, порівняльний, факторний та коефіцієнтний. Аналіз, у своїй, проводиться з допомогою як абсолютних, і відносних показників (рис. 1).

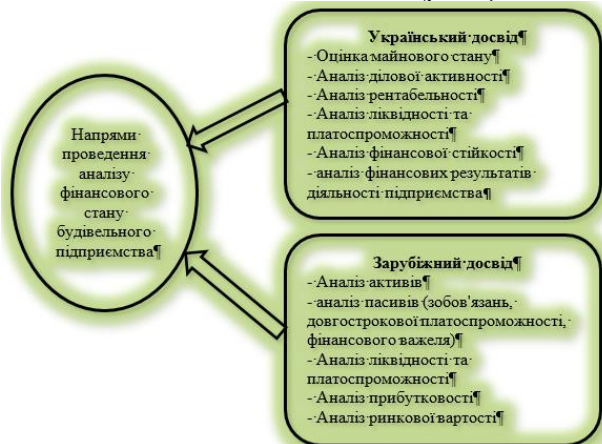

Рис. 1. Напрямки проведення аналізу фінансового стану підприємств
(розроблено авторами)

Основні характеристики фінансової стійкості підприємства представлені на рисунку 2.

Рис. 2 Головні характеристики фінансової стійкості підприємства
(побудовано авторами)

Основні коефіцієнти для розрахунку фінансової стійкості представлені на рис. 3.

Рис. 3. Основні коефіцієнти для розрахунку фінансової стійкості
(складено автором на основі [2, 10, 21])

Представники вітчизняної та зарубіжної економічної науки розглядають фінансову стійкість будівельних компаній, з одного боку, як величину власних коштів, а з іншого – як один із основних критеріїв довгострокової платоспроможності будівельних підприємств.

Оскільки будівельні підприємства являють собою складні системи, що функціонують у ринковому середовищі, і дослідження їх діяльності включає ряд взаємозалежних суб'єктів, на їх фінансову стійкість надають сильний вплив внутрішні і зовнішні фактори.

На фінансову стійкість будівельних підприємств впливає низка факторів:

- ✓ становище будівельних підприємств на ринку нерухомості;

- ✓ виробництво та випуск високоякісної продукції, затребуваної на ринку нерухомості;
- ✓ наявність платоспроможних дебіторів;
- ✓ залежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів;
- ✓ ефективність управління економікою та фінансами.

Чинники, що впливають фінансову стійкість будь-яких будівельних підприємств, можна класифікувати за різними ознаками.

На рис. 4. представлені зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість будівельних підприємств.

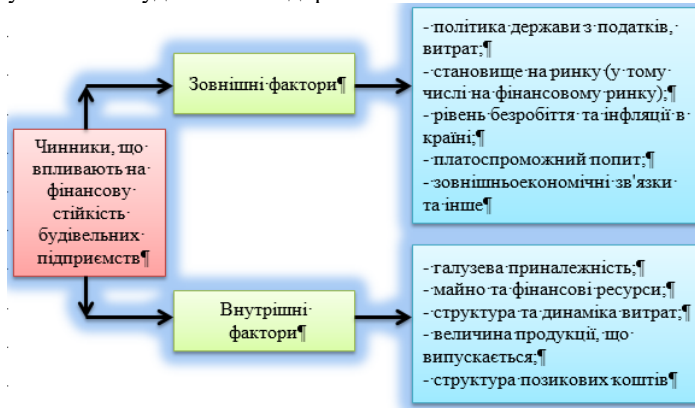

Рис.4. Чинники, що впливають на фінансову стійкість будь-якого будівельного підприємства (розроблено авторами)

Основними причинами, що перешкоджають стабільності та подальшому розвитку будівельної галузі країни, сьогодні є перелічені на рис. 5.

Рис. 5. Основні причини, що перешкоджають стабільності та подальшому розвитку будівельної галузі країни (розроблено авторами)

Фінансова стійкість одна із головних умов розвитку, важливим видом діяльності та основою стабільного стану, що забезпечує високу конкурентоспроможність будь-якого підприємства, зокрема будівельного. Фінансова стійкість характеризує ефективність фінансового, управлінського та інвестиційного розвитку, відображає достатність оборотних коштів, а також дозволяє фірмі ефективно здійснювати свою фінансово-господарську діяльність та виконувати свої зобов'язання та обов'язки. Саме фінансова стійкість дозволяє підприємству керувати власними коштами та визначає ступінь незалежності компанії від зовнішніх джерел фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Система показників оцінки фінансової стійкості

№ п/п	Назва коефіцієнта. Методики розрахунку	Нормативне значення	Характеристика коефіцієнта
1	Коефіцієнт автономії 1495 р./1900 р.	> 0,5	Характеризує ступінь незалежності компанії від зовнішніх запозичень та визначається як відношення загальної суми власних коштів до до суми бухгалтерського балансу
2	Коефіцієнт фінансової залежності (1900 р.–1495 р.)/1900 р.	< 0,5	Це величина, обернена до коефіцієнта автономії. Її зростання призводить до збільшення частки позикових коштів на фінансування компанії
3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (1495 р.–1095 р.)/1195 р.	> 0,1	Відображає частину оборотних активів, які фінансуються за рахунок капіталу
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (1495 р./1195 р.)	> 0,4	Коефіцієнт показує, який обсяг власного капіталу використовується на фінансування безперервної діяльності компанії
5	Коефіцієнт поточних зобов'язань 1695 р./((1595 р.–1695 р.)	> 0,5	Характеризує долю поточних зобов'язань у загальній сумі зобов'язань
6	Коефіцієнт співвідношення оборотних і власних коштів (1095 р./1495 р.)	> 0,5	Коефіцієнт характеризує рівень забезпеченості необоротних активів власним капіталом
7	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань 1595 р./((1595 р.–1695 р.)	< 0,2	Коефіцієнт, що характеризує частину довгострокової заборгованості в загальній сумі джерела заборгованості
8	Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості) 1495 р./((1595 р.–1695 р.)	> 1,0	Коефіцієнт, що характеризує фінансову стійкість підприємства. Показує, скільки гривень власних коштів припадає на 1 грн. позикового капіталу
9	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, фінансування) (1595 р.–1695 р.)/1495 р.	< 1,0	Є зворотним попередньому. Демонструє, скільки гривень боргового (залученого) капіталу припадає на 1 грн. статутного капіталу

(розроблено автором за [2, 21])

Слід зазначити, що у економічних роботах розглядаються різні види аналізу фінансового стану, які є економічними за своєю суттю, але мають різні умови застосування. Нечіткі часові інтервали, географічні регіони та сфера застосування діагностичних зіставлень можуть перешкоджати ефективному використанню наявних методичних засобів та інструментів економічного аналізу та, як наслідок, їх впровадженню.

Висновки. Фінансова стійкість є одним із найважливіших показників фінансового становища будь-якого підприємства, зокрема і будівельної галузі. Лише фінансово стійке підприємство здатне успішно функціонувати у довгостроковій перспективі в умовах жорсткої конкуренції та нестабільної економічної ситуації. На фінансову стійкість будь-якої компанії впливає безліч зовнішніх і внутрішніх чинників. Для того щоб приймати правильні бізнес-рішення, необхідно завжди брати до уваги кожен із розглянутих факторів та вивчати та аналізувати їх вплив на конкретну компанію.

Сьогодні, в період воєнного стану країни, проблема оцінки та контролю економічної стійкості будівельних підприємств залишається актуальною. Це необхідно як оцінки поточного стану будівельного підприємства, так забезпечення економічного зростання у перспективі.

Список використаної літератури

1. Антропов Ю.В. Прогнозування можливої ліквідації малого будівельного підприємства. Будівельне виробництво. 2012. № 53. С.62-66.
2. Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В. Економічна стійкість малих будівельних підприємств: оцінка, тенденції, перспективи. Проблеми економіки. 2013. № 3. С. 51-62.
3. Бланк І.О. Управління фінансовою стабілізацією підприємства. Енциклопедія фінансового менеджера. Київ: Ельга. Ніка-Центр. 2003. №4. 483с.
4. Ванієва А.Р. Оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 8. С. 52-62.
5. Вахович І.В., Молодід О.О. Забезпечення економічної стійкості малих підприємств – основа їх економічної безпеки. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2013. № 30. С. 249 – 255.
6. Верхоглядова Н.І., Кононова І.В. Систематизація сучасних наукових підходів до управління стійкістю функціонування підприємства. *Прометей*. 2011. № 1(34). С.108–112.
7. Гудзь Т. П. Система раннього виявлення та подолання фінансової кризи підприємств: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01: Одеса. держ. екон. унт. Одеса, 2006. 21 с.
8. Донченко Т. В. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 2010. № 1, т. 1. С. 23-27.
9. Єфіменко Т. І., Єрохін С. А., Богдан Т. П., Сорокіна Л. В. та інші. Боргова стійкість державних фінансів: монографія. Київ: ДПНУ Акад. фін. управління, 2014. 712 с.
10. Ізмайлова К. В., Боліла Н. В. Моделі прогнозування втрати фінансової стійкості як складова системи економічної безпеки підприємств будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2018. № 38. С. 225-233.

11. Измайлова К. В., Беленкова О. Ю. Влияние денежного потока на финансовые результаты деятельности строительных организаций. *Научный вестник Державної академії статистики, обліку та аудиту*. 2006. №1(10). С. 88–94.
12. Копчак Ю. С. Проблемы диагностики финансового состояния и устойчивости функционирования предприятия. *Вісник СумДУ*. 2004. № 9 (68). С. 23–34.
13. Костирко Л. А. Анализ потенциала финансовой устойчивости в системе управления стоимостью предприятий. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2015. № 4. С. 122–128.
14. Костриченко В.М., Гуменюк О.В. Диагностика финансового состояния и склонности предприятия к банкротству. *Вісник національного університету водного господарства та природокористування: зб. наук. праць*. 2010. № 1. С. 303–309.
15. Лисиця Н. В. Трансформація системи антикризового управління будівельним підприємством на ґрунті CALS-технологій. Світ наукових досліджень. Вип. 15: матер. Міжнар. мультимедіа. Наук. інтернет-конф., м. Тернопіль, м. Переворськ, Польща, 19–20 груд. 2022 р. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4169/>.
16. Лисиця Н. В. Формування механізму антикризового управління будівельного підприємства International Science Group, 2023. С. 85–87.
17. Моголівець А. А., Локтіонова Я. Ф. Система регулювання фінансової стійкості будівництва за умов VUCA-середовища. *Архітектура та будівництво: нові тенденції та технології. Теорія та практика: міжнар. наук.-техн. форум* (26–27 жовтня 2021 р., м. Київ). Київ: Ліра-К, 2021. С. 420–421.
18. Мороко Д.А., Шимко Т.А., Беленкова О.Ю. Анализ финансовой устойчивости девелопера: методы, модели, теоретические подходы. *Проблемы генезиса экономики интеллектуально-инновационного капитала: III міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 7–8 лист. 2023 Київ. 2023. С. 72–76.
19. Мороко Д.А., Шимко Т.А., Беленкова О.Ю. Финансовая устойчивость девелопера - факторы и тренды. *Архитектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології: міжнар. наук.-техн. форум*, м. Київ, 15 лист. 2023 Київ.
20. Назарова Т. Ю., Гаврик А. А. Финансовая стабильность в строительстве в современных условиях. *Енергетика. Енергоаудит* [Online], 2020. vol. 5–6, pp. 44–51.
21. Измайлова К. В. Финансовый анализ в строительстве. Навч. посіб. – К.: Київ. "Кондор". 2007. – 236 с.

References

1. Antropov Yu. V. Prohnozuvannya mozhyvoi likvidatsii maloho budivelnogo pidpryemstva. *Budivnele vyrobnytstvo*. 2012. № 53. С.62–66.
2. Bielenkova O. Yu., Antropov Yu. V. Ekonomichna stiiikist malykh budivelnnykh pidpryemstv: otsinka, tendentsii, perspektivy. *Problemy ekonomiky*. 2013. 3. С. 51–62..
3. Blank I.O. Upravlinnia finansovoiu stabilizatsiiei pidpryemstva. *Entsyklopediia finansovoho menedzhera*. Kyiv: Elha. Nika-Tsentr. 2003. №4. 483 s.
4. Vaniieva A. R. Otsinka likvidnosti i platospromozhnosti pidpryemstva. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. 2016. № 8. С. 52–62.
5. Vakhovych I. V., Molodid O. O. Zabezpechennia ekonomichnoi stiiikosti malykh pidpryemstv – osnova yikh ekonomichnoi bezpeky. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannya rynkovykh vidnosyn*, 2013. № 30. С. 249 – 255.

6. Verkhohliadova N. I., Kononova I. V. Systematyzatsiia suchasnykh naukovykh pidkhodiv do upravlinnia stiikistiu funktsionuvannia pidpriemstva. *Prometei*. 2011. № 1(34). S.108–112. *шляхшд*
7. Hudz T. P. Systema rannoho vyjavlennia ta podolannia finansovoi kryzy pidpriemstv: avtoref. dys... kand. ekon. nauk: 08.04.01: ODNУ. Odesa, 2006. 21 s.
8. Donchenko T. V. Teoretychni zasady formuvannia mekhanizmu upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstva. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 2010. № 1, t. 1. S. 23-27.
9. Yefimenko T. I., Yerokhin S. A., Bohdan T. P., Sorokina L. V. ta inshi. Borhova stiikist derzhavnykh finansiv: monohrafiia. Kyiv: DPNU AFU, 2014. 712s.
10. Izmailova K.V., Bolila N.V. Modeli prohnouzuvannia vtryty finansovoi stiikosti yak skladova systemy ekonomichnoi bezpeky pidriadnykh budivelnnykh pidpriemstv. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva* 2018. №38. S. 225-233
11. Izmailova K. V., Bielienskova O. Yu. Vplyv hroshovoho potoku na finansovi rezultaty diialnosti budivelnnykh orhanizatsii. *Naukovyi visnyk Derzhavnoi akademii statystyky, obliku ta audytu*. 2006. №1(10). S. 88–94.
12. Kopchak Yu. S. Problemy diahnostryky finansovoho stanu i stiikosti funktsionuvannia pidpriemstva. *Visnyk SumDU*. 2004. № 9 (68). S. 23-34.
13. Kostyrko L. A. Analiz potentsialu finansovoi stiikosti v systemi upravlinnia vartistiu pidpriemstv. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*. 2015. № 4. S. 122–128.
14. Kostrychenko V.M., Humeniuk O.V. Diahnostryka finansovoho stanu ta skhylnosti pidpriemstva do bankructva. *Visnyk natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia: zb.nauk.prats.*2010. №1. S.303-309.
15. Lysytsia N. V. Transformatsiia systemy antykryzovoho upravlinnia budivelnym pidpriemstvom na grunti SALS-tekhnohii. *Svit naukovykh doslidzhen*. Vyp. 15: mater. Mizhnar. multydysts. Nauk. internet-konf., m. Ternopil, m. Perevorsk, Polshcha, 19-20 hrud. 2022 r. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4169/>.
16. Lysytsia N. V. Formuvannia mekhanizmu antykryzovoho upravlinnia budivelnnoho pidpriemstva *International Science Group*, 2023. S. 85-87.
17. Moholivets A. A., Loktionova Ya. F. Systema rehuliuвання finansovoi stiikosti budivnytstva za umov VUCA-seredovyshcha. *Arkhitektura ta budivnytstvo: novi tendentsii ta tekhnologii. Teoriia ta praktyka: mizhnar. nauk.-tekhn. forum* (26-27 zhovtnia 2021 r., m. Kyiv). Kyiv: Lira-K, 2021. S. 420-421.
18. Moroko D. A., Shymko T. A., Bielienskova O. Yu. Analiz finansovoi stiikosti developera: metody, modeli, teoretychni pidkhody. *Problemy henezysu ekonomiky intelektualno-innovatsiinoho kapitalu: III mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, m. Kyiv, 7-8 lyst. 2023 Kyiv. 2023. S. 72-76.
19. Moroko D. A., Shymko T. A., Bielienskova O. Yu. Finansova stiikist developera - faktory ta trendy. *Arkhitektura, Dyzain ta Budivnytstvo: Innovatsiini tekhnologii: mizhnar. nauk.-tekhn. forum*, m. Kyiv, 15 lyst. 2023 Kyiv. 2023.
20. Nazarova T. Yu., Havryk A. A. Finansova stabilnist u budivnytstvi v suchasnykh umovakh. *Enerhetyka. Enerhoaudyt* [Online], 2020. vol. 5-6, pp. 44–51.
21. Izmailova K. V. Finansovyi analiz u budivnytstvi. *Navch. posib. – K.: Kyiv. "Kondor". 2007. - 236 s.*

Olena Matsapura, Anton Kovtun

Scientific approaches to stabilization and formation of the financial state of enterprises

This article explores the influence of financial literacy on the economic behavior of individuals and households, emphasizing the importance of financial education in modern society. The study examines the fundamental aspects of financial literacy, including the ability to budget effectively, manage personal savings, invest wisely, and understand financial products such as loans, insurance, and pensions. Particular attention is given to the role of financial literacy in decision-making processes that impact long-term financial stability and economic security.

The research highlights the growing significance of financial knowledge in an era of economic uncertainty, rapid technological advancements, and increasing financial complexity. The study discusses common challenges associated with low financial literacy, such as excessive debt, poor investment decisions, vulnerability to financial fraud, and insufficient retirement savings. Furthermore, the article analyzes the correlation between financial literacy and economic well-being, emphasizing that a higher level of financial awareness contributes to better financial planning and risk management.

The study also explores global and national initiatives aimed at improving financial literacy, including educational programs, governmental policies, and the role of financial institutions in promoting financial awareness. It highlights best practices in financial education, particularly the integration of financial knowledge into school curricula, workplace training programs, and online learning platforms.

The findings of this research underscore the necessity of continuous financial education across different age groups and socioeconomic backgrounds. The article argues that increasing financial literacy is essential for fostering responsible financial behavior, reducing economic disparities, and ensuring overall financial resilience. In conclusion, the study provides practical recommendations for enhancing financial education and suggests effective strategies for improving financial awareness at both individual and institutional levels.

Keywords: *financial stability, sustainable development, enterprise reporting, indicators of financial condition assessment, factors of financial stability, development, stabilization of financial condition, economic diagnostics, tools, construction enterprises.*

Посилання на статтю

АРА: Matsapura O.V., Kovtun A. V. (2024). Naukovi pidkhody do stabilizatsii ta formuvannia finansovoho stanu pidpriemstv [Scientific approaches to stabilizing and shaping the financial condition of enterprises]. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn*, 53(2), С. 142-152.

ДСТУ: Мацапура О.В., Ковтун А.В. Наукові підходи до стабілізації та формування фінансового стану підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2024. № 52(3). С. 142-152.